

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Групи 2ЕА, 2ЕАз

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор з НПП
професор _____ С.Я. Ходирев
“ ___ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	<u>Зовнішньоекономічна діяльність</u> <u>підприємств</u> <small>(назва навчальної дисципліни згідно освітньої програми)</small>
підготовки	<u>бакалавр</u> <small>(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)</small>
в галузі знань	<u>07 Управління і адміністрування</u> <small>(шифр і назва галузі знань)</small>
спеціальності	<u>071 «Облік і оподаткування»</u> <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
за освітньою програмою	<u>«Облік і оподаткування»</u> <small>(назва освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми)</small>
мова навчання	<u>державна</u> <small>(мова, на якій проводиться навчання за робочою програмою)</small>

2019 рік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань і практичних навичок стосовно прийняття управлінських рішень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, її аналізу й оцінки ефективності, особливостей правового регулювання, а також вирішення певного кола економічних проблем, що постають перед вітчизняними підприємствами на зовнішніх ринках

2. Передумови для вивчення дисципліни: вивченню цієї дисципліни передують такі: «Економічна теорія».

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5 Кількість годин - <u>150</u>	Обов'язкова початкова дисципліна з циклу професійної підготовки	
Семестр викладання дисципліни	3	4
Вид контролю:	залік	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	32	10
- лабораторні роботи (годин)	-	-
- практичні заняття (годин)	16	4
- самостійна робота студентів (годин)	102	136
- курсовий проект (годин)	-	-
- курсова робота (годин)	-	-
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	-	-
- підготовка та складання екзамену (годин)	-	-

4. Очікувані результати навчання з дисципліни:

– усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування (ПРН-11);

– демонструвати навички володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних явищ і процесів на підприємстві (ПРН-13);

– вміти працювати як самостійно, так і в команді; проявляти самостійність і відповідальність у роботі, професійну повагу до етичних принципів, демонструвати повагу до індивідуального та культурного різноманіття (ПРН-15);

– аналізувати розвиток системи і моделей бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з урахуванням професійного світогляду (ПРН-16).

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань і вмінь студентів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою (таблиця 5.1). Оцінюється кожне завдання підсумкового контролю. Загальна оцінка визначається як середнє арифметичне.

Результат підсумкового контролю з навчальної дисципліни визначається відповідно до систем оцінювання, поданих у таблиці 5.2.

Таблиця 5.1

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів під час підсумкового контролю

Кількість балів	Критерії оцінювання теоретичного (знань) і практичного (вмінь) завдання
90 – 100	Студент глибоко і міцно засвоїв програмний матеріал, правильно, вичерпно, послідовно, грамотно, логічно, злагоджено викладає теоретичне питання, при цьому показує високі знання понятійного апарату, літературних і монографічних джерел, вміє аргументувати свої думки і ставлення до відповідної категорії, правильно обґрунтовує прийняті рішення, не вагається з відповіддю на додаткові запитання; правильно вирішує практичні завдання, без помилок у розрахунках, спроможний пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул.
75 – 89	Студент впевнено володіє програмним матеріалом, грамотно і по суті викладає теоретичне питання, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, в цілому відповідає на додаткові запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання літературних джерел; правильно вирішує практичні завдання, але наявні незначні помилки чи неточності, які впливають на кінцевий результат, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні завдання.
60 – 74	Студент має знання лише основного програмного матеріалу, не засвоїв його деталей, допускає неточності, не достатньо правильно проводить формулювання, порушує послідовність викладання матеріалу; демонструє правильний хід розв'язання практичного завдання, але наявні суттєві неточності, які впливають на кінцевий результат.
35 – 59	Студент не знає значної частини програмного матеріалу, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел; невірно вирішує практичні завдання чи зовсім не спроможний їх вирішити.

Таблиця 5.2

Шкала оцінки знань і вмінь студентів

Оцінка за шкалою навчального закладу	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно	A
80 – 89	Добре	B
75 – 79	Добре	C
67 – 74	Задовільно	D
60 – 66	Задовільно	E
35 – 59	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
1 – 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

6. Засоби діагностики результатів навчання

Для діагностики результатів навчання студентів застосовуються тестові завдання.

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назва теми лекційного матеріалу	Кількість годин		Назва тем ПР, ЛР, СЗ, СРС	Кількість годин		Література
	очна	заочна		очна	заочна	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	2	0,5	ПР 1. Аналіз попереднього досвіду і перспектив розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.	2	0,5	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,36
Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2	0,5	СРС 1. Розвиток нових форм зовнішньоекономічних зв'язків в Україні.	8	13	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,35
Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2	0,5	ПР 2. Методи регулювання ЗЕД. Основні показники ефективності використання митно-тарифних і нетарифних бар'єрів.	2	0,5	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,29,38
Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	0,5	СРС 2. Особливості сучасної тарифної політики України та інших держав. Особливості практики застосування нетарифних інструментів членами СОТ для забезпечення інтересів на зовнішньому ринку.	8	13	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,29,38
Тема 5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	4	0,5	ПР 3. Види і порядок нарахування податків у сфері ЗЕД.	2	0,5	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,29,38
Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	4	0,5	СРС 3. Особливості оподаткування ЗЕД суб'єктів господарювання країн Європи. Подвійне оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, його ознаки, шляхи уникнення	8	14	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,29,38
Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	4	0,5	ПР 4. Вибір форми виходу підприємства на зовнішній ринок	2	0,5	1,2,4-7,9,11-14,16,19-21,24,25,27,29,30,38
Тема 8. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки	4	0,5	СРС 4. Державні методи регулювання валютного курсу в Україні	8	13	3,8,15,22,23,28,39
Тема 9. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	2	1	ПР 5. Укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів	2	0,5	3,8,15,22,23,28,39
Тема 10. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	2	1	СРС 5. Розробка збутової політики підприємства на зовнішньому ринку	10	13	3,8,15,22,23,28,32,34,39
Тема 11. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	2	1	ПР 6. Методи й інструментарій аналізу й оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2	0,5	3,8,15,22,23,28,34,39
Тема 12. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2	1	СРС 6. Особливості ціноутворення при укладанні зовнішніх контрактів. Технічні і комерційні поправки до ціни	10	14	3,8,15,22,23,28,34,37,39

Тема 13 Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	0,5	ПР 7. Механізм міжнародних розрахунків	2	0,5	3,8,15,22,23,28,31,33
Тема 14. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування	2	0,5	СРС 7. Управління зовнішніми ризиками на підприємстві – суб'єкті зовнішньоекономічної діяльності	10	13	3,8,15,23,28,31,33,40
Тема 15. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	2	0,5	ПР 8. Транспортні умови зовнішньоторговельних угод купівлі-продажу товарів та порядок оформлення міжнародної транспортної документації	2	0,5	1-4,8-15,17,21-26,40
Тема 16. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	2	0,5	СРС 8. Особливості функціонування ВЕЗ у різних країнах світу. Середовище та фінансово-організаційний механізм функціонування офшорного бізнесу	10	13	4,6,11,21,29,38
УСЬОГО	32	10		88	110	

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять

1. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки.
2. Основні показники зовнішньоекономічної діяльності.
3. Митно-тарифна система регулювання зовнішньоекономічної діяльності
4. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Особливості оподаткування зовнішньоекономічної діяльності.
7. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки.
8. Зустрічна торгівля та її види.
9. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках.
10. Порядок створення спільних підприємств.
11. Види і порядок укладення зовнішньоекономічних контрактів.
12. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.
13. Типові контракти в зовнішній торгівлі та їх умови.
14. Особливості цінової політики на зовнішньому ринку.
15. Базисні умови постачання «Інкотермс».
16. Зовнішньоторгова документація.
17. Валютно-кредитний механізм зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
18. Механізм міжнародних розрахунків.
19. Ризики зовнішньоекономічної діяльності та їх страхування.
20. Шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічних операцій підприємства.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного контролю:

- перевірка знань і навичок студентів під час проведення практичних занять (усне опитування, розв'язання проблемних ситуацій, кейсів тощо);
- написання тестових завдань з відповідних залікових модулів;
- оцінка підготовки і захисту рефератів, доповідей і презентацій, підготовлених студентами.

Форми підсумкового контролю:

- залік з дисципліни.

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: немає потреби.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

1. Алексеев И. С. Внешнеэкономическая деятельность / И. С. Алексеев. – М. : Дашков и К, 2009. – 304 с.
2. Баринов В. А. Внешнеэкономическая деятельность / В. А. Баринов. – М. : Форум, 2009. – 192 с.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия : учебник для вузов / [Л. Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др.] ; под ред. проф. Л. Е. Стровского. – М. : ЮНИТИ, 2007. – 799 с.
4. Георгіаді Н. Г. Основи зовнішньоекономічної діяльності: теоретичні основи і при-кладні аспекти : навч.-метод. посіб. / Н. Г. Георгіаді. – Л. : Інтеллект-Захід, 2006. – 260 с.
5. Грачев Ю. Н. Внешнеэкономическая деятельность : организация и техника внешнеторговых операций / Ю. Н. Грачев. – М. : ЗАО «Бизнес-школа», Интел-синтез, 2001. – 592 с.
6. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – К. : ЦУЛ, 2008. – 432 с.
7. Дегтярева О. И. Внешнеэкономическая деятельность : учеб. пособие / О. И. Дегтярева, Т. Н. Полянова, С. В. Саркисов. – М. : Дело, 2004. – 424 с.
8. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
9. Долгов С. И. Предприятие на внешних рынках: Внешнеторговое дело : учебник / [под. ред. С. И. Долгова, И. И. Кретьова]. – М. : БЕК, 2003. – 288 с.
10. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства : навч. посіб. / Г. М. Дроздова. – К. : ЦУЛ, 2004. – 247 с.
11. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник [для студ. вузів] / Е. А. Зінь, Н. С. Дука. – К. : Кондор, 2009. – 432 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / [за ред. І. І. Дахна]. – К. : ЦУЛ, 2006. – 360 с.
13. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / [за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, І. Ю. Сіваченка]. – К. : ЦУЛ, 2006. – 792 с.
14. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / [за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. А. Зайця]. – К. : Освіта України, 2012. – 272 с.
15. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : підручник / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власюк, О. О. Гетьман ; [за ред. І. В. Багрової]. – К. : ЦУЛ, 2004. – 580 с.
16. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Я. С. Карп'як та ін. – К. : ЦУЛ, 2004. – 608 с.
17. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. А. Кириченко. – К. : Знання, 2008. – 386 с.

18. Кузьмін О. Є. Планування, організування та мотивування зовнішньоекономічної діяльності / О. Є. Кузьмін, А. О. Босак, Р. З. Дарміць. – Львів : Видавництво НУ «Львівська Політехніка», 2009. – 324 с.

19. Макогон Ю. В. Внешнеэкономическая деятельность : практика, управление, организация, регулирование / Ю. В. Макогон. – Донецк : ДонГУ, 2001. – 228 с.

20. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки : нормативно-правове регламентування : навч. посіб. / [Ю. Г. Козак [та ін.]] ; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової. – К. : ЦУЛ, 2010. – 647 с.

21. Пазуха М. Д. Зовнішньоекономічна діяльність (загальні положення) / М. Д. Пазуха. – К. : ЦУЛ, 2008. – 230 с.

22. Попов С. Г. Внешнеэкономическая деятельность фирмы. Особенности менеджмента и маркетинга / С. Г. Попов. – М. : Ось-89, 2007. – 176 с.

23. Предприятие на внешних рынках : внешнеторговое дело : учебник / [под ред. С. И. Долгова, И. И. Кретьова]. – М. : БЕК, 2007. – 784 с.

24. Прокушев Е. Ф. Внешнеэкономическая деятельность : учеб. пособие / Е. Ф. Прокушев. – М. : ИТК «Дашков и Ко», 2004. – 307 с.

25. Ростовский Ю. М. Внешнеэкономическая деятельность / Ю. М. Ростовский, В. Ю. Гречков. – М. : Магистр, 2008. – 592 с.

26. Рубинская Э. Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия / Э. Т. Рубинская. – М. : Приор, 2009. – 246 с.

27. Смитиенко Б. М. Внешнеэкономическая деятельность : учебник / Б. М. Смитиенко, В. К. Поспелов. – М. : Academia, 2009. – 304 с.

28. Сорокин С. Л. Внешнеэкономическая деятельность предприятия : экономика и управление : [учеб. пособие] / С. Л. Сорокин. – Минск : Современная школа, 2006. – 283 с.

2. Допоміжна література

29. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України від 16.04.91 р. № 959-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 29. – ст. 377.

30. Божидарнік Н. В. Валютні операції : [підручник] / Н. В. Божидарнік, Т. В. Божидарнік. – К., 2013.

31. Вічевич А. М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. – Львів, 2004.

32. Довідник ЗЕДівця. – Х., 2008. – 656 с.

33. Кадуріна Л. О. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності навч. посіб. / Л. О. Кадуріна. – К., 2006.

34. Коваленко О. М. Бизнес-планирование внешнеэкономической деятельности : [конспект лекций] / О. М. Коваленко, М. В. Кирносова. – Одесса, 2005.

35. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України : підручник / В. Є. Новицький. – К., 2007.

36. Поліщук Л. С. Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України : навч. посіб. / Л. С. Поліщук. – К., 2013.

37. Руденко Л. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : підручник / Л. В. Руденко. – К., 2007.

38. Сміяна Л. С. Правові основи зовнішньоекономічної діяльності / Л. С. Сміяна. – К., 2008.

39. Стровский Л. Е. Внешний рынок и предприятие / Л. Е. Стровский. – М., 2003.

40. Фонотова О. В. Применение Инкотермс в международном и внутреннем торговом обороте / О. В. Фонотова. – М., 2008.

3. Інформаційні ресурси

41. <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/obliku-opodatkuvannia-ta-mizhnarodnykh-vidnosyn/item/10929-zovnishnoekonomichna-diialnist-pidprijemstva.html>

42. <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/obliku-opodatkuvannia-ta-mizhnarodnykh-vidnosyn/item/10927-zovnishnoekonomichna-diialnist-pidprijemstva.html>

43. <http://files.khadi.kharkov.ua/upravlinnya-ta-biznesu/obliku-opodatkuvannia-ta-mizhnarodnykh-vidnosyn/item/9677-zovnishnoekonomichna-diialnist-pidprijemstva.html>

44. <http://www.ukrstat.gov.ua> (Державна служба статистики України)

45. <http://www.bank.gov.ua> (Національний банк України)

46. www.me.gov.ua (Міністерство економіки України)

47. <http://www.minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України)

48. <http://rada.gov.ua> (Верховна рада України)

49. <http://www.customs.gov.ua> (Державна митна служба України)

50. <http://www.lawukraine.com> (База українського законодавства в Інтернет)

51. <http://www.incoterms.iccwbo.ru> (Офіційний сайт Инкотермс)

52. <http://www.nbuv.gov.ua> (Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського)

Розроблено та внесено: кафедра обліку, оподаткування та міжнародних економічних відносин

(повне найменування кафедри)

Розробник (и) програми: доцент, канд. екон. наук, доцент _____ Болдовська К.П.
(посада, наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідувач кафедри д-р наук з держ. упр, професор _____ Маліков В.В.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Завідувач кафедри обліку, оподаткування та міжнародних економічних відносин
(повна назва випускової кафедри)

д-р наук з держ. упр, професор _____ Маліков В.В.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)
“ _____ ” _____ 20__ року
(день) (місяць) (рік)

Погоджено

Декан факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)

д-р екон. наук, професор _____ Дмитрієв І.А.
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ декана)

“ _____ ” _____ 20__ року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

Примітки:

Робоча програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ відповідно до листа МОН України за №1/9-434 від 09 липня 2018 року затверджена Методичною радою ХНАДУ 26 вересня 2018 року протокол №1